

I tjugotalets Honolulu

Charlie Chan var mest populär som filmdektektiv, men Earl Derr Biggers gamla böcker är förvånansvärt roliga att läsa i dag. Tidsbilder från tjugotalet, med vänligt spefull humor.

Earl Derr Biggers "Huset som saknade nyckel"

Övers. Håkan Andersson
Deckarhyllan

● "Huset som saknade nyckel" kom ut 1925, men är nyöversatt till svenska – och visar sig vara en bedårande liten bekantskap.

För min del är detektiven Charlie Chan bara en fördomsfullt skildrad oriental från gamla underhållningsfilmer. Det var filmerna som gjorde honom berömd, särskilt när han spelades av Warner Oland (som var svensk och ursprungligen hette Johan Verner Öhlund!).

Men Earl Derr Biggers vänligt spefulla humor i boken fångar mig omedelbart. I Honolulu sitter Minerva Winterslip, vars släktingar vill ha hem henne till Boston. De skickar en ung släkting, den rekordrlige John Quincy Winterslip, att hämta henne, och han åker tåg över hela landet. Utmattad kliver han av. "Han hade upplevt Amerika – det var det han hade gjort. Och det fanns så förfärligt mycket av det!"

Storögd kommer han till San Franciscos hamn och ser "en skog av master och ångskorstenar". Så länge sen! Segelskepp och ångfartyg, tjänstefolk och risken att bli sjanghajad i de ruggiga hamnkvarteren. Åtminstone när John Quincy kommer till Honolulu.

Den milde Charlie Chan rör sig i utkanten av berättelsen. Fördomsfullt skildrad? Ja, men 1925 var det snarare imponerande fördomsfritt att låta en orientalisk polisman vara den som löste fallet.

Deckarintrigen löper parallellt med John Quincys egen utveckling, från hejdlös hemlängtan efter det välordnade Boston till en överraskande kärlek till det lättjefulla Honolulu.

Dåtidens längtan efter att vara närmare naturen är inte så långt från nutiden, när civilisationens utveckling börjar upplevas som kvävande. Earl Derr Biggers låter Charlie Chan vara den obegripliga länken mellan intellekt och känsla, den som representerar något nytt.

Lotta Olsson
lotta.olsson@dn.se

Charlie Chan spelad av svensken Warner Oland, som delvis fick rollen på grund av sina samiska drag. Ur filmen "Charlie Chan in Shanghai". Foto: IBL